

Position paper

NRTO 2016

t.b.v. Hoorzitting Leven Lang Leren

Investeren in Leren Loont!

Investeren in leren loont. Het is goed voor de burger zelf, voor de maatschappij, voor de economie. Het maakt mensen wendbaar en weerbaar. Een volwassene wil daarbij erkenning voor wat hij al kan en maatwerk voor wat hij nog moet leren. Zodra iemand een diploma heeft behaald is het zijn/haar verantwoordelijkheid dat hij/zij zich blijft ontwikkelen. Uit onderstaande cijfers blijkt hoe divers die behoefte is, uit SEO-onderzoek in 2015 blijkt hoe divers het aanbod is. Er is geen sprake van marktfalen in het opleidingsaanbod. Er is wel sprake van minder deelname aan opleidingen door ouderen en lager opgeleiden. De overheid kan stimuleren en faciliteren dat *iedereen* zich blijft ontwikkelen met een zogenaamde 'loopbaan-APK' en ontwikkelfaciliteiten aan een burger te geven. Om de effectiviteit te vergroten moeten budgetten daarom niet via de onderwijsaanbieder maar via de deelnemer lopen.

Facts & Figures

- Omdat private opleiders goed in staat zijn om maatwerk te bieden volgen jaarlijks 84% van de volwassenen die een opleiding volgen die bij een private opleider, dit betreft ruim 1,3 miljoen volwassenen.
- Van die 1,3 miljoen volwassenen volgden zo'n 100.000 studenten ofwel 8% een private hbo opleiding (NRTO-cijfers) of een mbo opleiding bij een private instelling (DUO). De rest, ruim 1,2 miljoen dus, volgt een cursus, training, brancheopleiding of een module uit een overheidserkende opleiding.
- Er is een enorm breed aanbod aan private, postinitiële opleidingen ontstaan, inspeland op de vraag van deelnemers én hun werkgevers. Ze hebben een kwaliteit gemeen: ze stellen de volwassene centraal én spelen in op vragen van individuele werkgevers en arbeidsmarktvraagstukken. Er is met 14.000 aanbieders geen sprake van marktfalen: hogescholen en mbo instellingen (6%) maar vooral training- en cursusaanbieders (94%), klassikaal, online of blended kunnen goed inspelen op de diverse vragen.

Uitgangspunten en bouwstenen bij een leven lang ontwikkelen:

1. Volwassenen vragen om *maatwerk* in postinitieel¹ onderwijs.
 - Maatwerk moet centraal staan, het gaat niet om de vorm van de opleiding (voltijd-deeltijd, formeel-non formeel), maar om wat iemand nodig heeft in het postinitieel onderwijs. Het aanbieden van postinitieel, flexibel maatwerk onderwijs aan volwassenen vraagt in bijna alle facetten een totaal andere context, aanpak, dynamiek, gerichtheid en cultuur dan wat nodig is bij het aanbieden van initieel onderwijs. Het is niet beter of slechter, vooral echt anders.
 - **Rol overheid:** Omdat er geen sprake is van marktfalen hoeft de overheid niet te investeren in postinitieel onderwijsaanbod. Dit is ineffectief en zelfs marktversturend omdat het zorgt voor een ongelijk speelveld. Wel kan ze publiek en private opleiders stimuleren om samen te werken, bijvoorbeeld door samen opleidingen aan te bieden en bij het (tegen kostprijs) gebruiken van de publieke infrastructuur. Dit uiteraard in een gelijk speelveld tussen bekostigde en private aanbieders.
2. Groepen volwassenen zijn zich niet altijd bewust van een ontwikkelnoodzaak. Een 'loopbaan-APK' gevolgd door maatwerk stimuleert dit bewustzijn.
 - De maatschappij en het werk veranderen snel door nieuwe technologie en globalisering. De werknemer die duurzaam inzetbaar wil blijven en wil kunnen blijven participeren in de maatschappij is flexibel en is zich bewust dat hij zich blijvend moet ontwikkelen.
 - Dit vraagt ook om eigen regie en eigen verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling. Niet iedereen is hiertoe in staat en krijgt vanuit zijn of haar werk voldoende ondersteuning. Een geïnstitutionaliseerde tegenkracht zal nodig zijn om (verdere) tweedeling te voorkomen.
 - Een inzetbaarheidscheck of loopbaan-APK van wat je al kan en wat je nog moet ontwikkelen wil je als vakman of professional aan het werk blijven is wenselijk en moet misschien zelfs verplicht worden. Het met behulp van goede instrumenten erkennen van wat je al kunt (o.a. via een EVC) en het bieden van een perspectief op wat je kunt bereiken als je je verder ontwikkelt, werkt stimulerend. Of het nu om een cursus, training, mbo, ho opleiding, stage of andere manier is om je te blijven ontwikkelen. Begeleiding bij die keuze zal voor sommige groepen altijd nodig zijn.
 - Leercultuur, leerzin én het bijtijds erkennen dat je een stap moet nemen zijn het probleem, zeker niet het aanbod.
 - **Rol overheid:** Het faciliteren en stimuleren en waar nodig zelfs verplichten van een APK en scholing.
3. Iedere werkende krijgt leerrechten en een persoonlijke ontwikkelrekening om te investeren in een loopbaan-APK en scholing.
 - Iedere burger krijgt gelijke *leerrechten* van de overheid, hoe minder je voor initieel onderwijs hebt gebruikt, hoe meer je nog hebt voor postinitieel onderwijs. Dit stimuleert en faciliteert om je een leven lang te blijven ontwikkelen. Leerrechten zorgen voor solidariteit en

¹ Postinitieel onderwijs is al het onderwijs dat je volgt nadat je je het initieel onderwijs hebt verlaten. Keer je later terug voor een (extra) diplomagerichte opleiding, dan is dat ook postinitieel onderwijs.

emancipatie van diegenen die eerdere kansen hebben gemist. Leerrechten in het postinitieel onderwijs zijn een vorm van vraagfinanciering.

- Daarnaast krijgt iedere burger *een persoonlijke ontwikkelrekening*: de persoonlijke ontwikkelrekening is van de werkende óók bij wisseling van werkgever en sector. De ontwikkelrekening kan gevuld worden door werkgevers (onder andere via cao en scholingsfondsen) en de volwassenen zelf (werknemers en zzp'er) en dient fiscaal vriendelijk behandeld te worden door de overheid. Deze ontwikkelrekening kan gebruikt worden voor alle vormen van scholing, maar ook voor de loopbaan-APK of een EVC. Maatwerk is immers het uitgangspunt. Het geld op de rekening blijft van de burger, ook als deze van werkgever of sector verandert.
 - *Vouchers vanuit de overheid* voor wie leerrechten of een persoonlijke ontwikkelrekening niet toereikend zijn, bijvoorbeeld in de overgangperiode naar leerrechten of een ontwikkelrekening. Ook deze vouchers kunnen gebruikt worden voor alle vormen van scholing, de loopbaan-APK of een EVC.
 - Leerrechten in het postinitiële onderwijs of vouchers kunnen, indien ze besteed worden aan een mbo of ho opleiding, alleen besteed worden voor opleidingen waar de overheid niet via aanbod bekostiging aan bij draagt. Dubbele kosten voor de overheid moeten worden vermeden.
 - **Rol overheid** is het (geleidelijk) invoeren van leerrechten, vouchers en het fiscaal vriendelijk behandelen van de persoonlijke ontwikkelrekening. Op korte termijn is het gewenst dat de mogelijkheden voor vouchers voor iedereen (o.a. in de experimenten met vraagfinanciering in het hoger onderwijs) worden uitgebreid.
4. Volwassenen vragen om flexibel onderwijs. De mbo en ho wetgeving is gebaseerd op onderwijs aan jongeren en daarom minder effectief en efficiënt voor volwassenen.
- Volwassenen brengen kennis en ervaring mee en vragen om andere leermethoden. Volwassenen willen graag leren op de werkplek. Dit vraagt om wetgeving die beoordeelt op leeropbrengsten, niet de manier waarop geleerd wordt. Dus voor postinitieel onderwijs bijvoorbeeld geen voorschriften over uren en studielast en geen algemene eisen aan taal en burgerschap.
 - **Rol overheid** is de bewaking van de kwaliteit door controle op de leeruitkomsten en toezicht op de examinering.
5. Volwassenen vragen om transparant aanbod van scholing.
- Met 14.000 aanbieders en een veelvoud aan opleidingen zijn de beoogde leeruitkomsten en de kwaliteit van niet overheid gereguleerde opleidingen niet altijd transparant. Opleiders met het NRTO *keurmerk* zijn door een externe partij getoetst op transparantie van onder andere de beoogde leeruitkomsten van een opleiding.
 - **Rol overheid**: stimuleren dat opleiders hun opleidingen laten inschalen in NLQF voor een niveau aanduiding en zorgen dat vouchers of leerrechten alleen kunnen worden ingewisseld bij opleiders met NRTO keurmerk of gelijkwaardig.